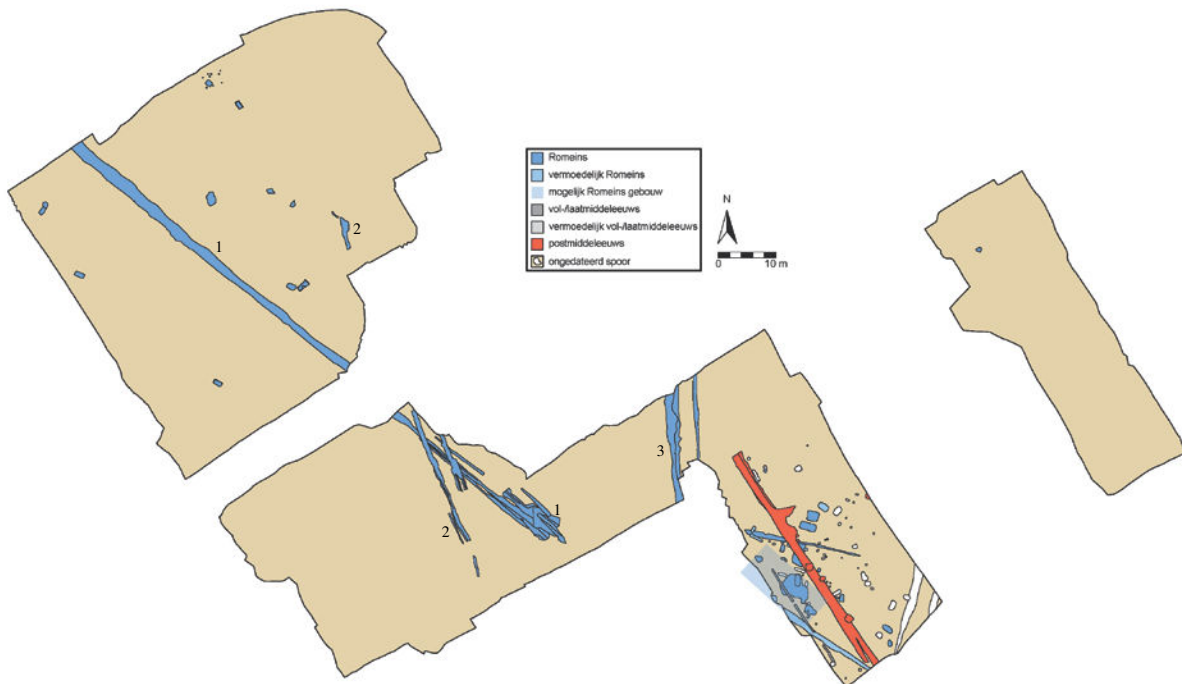

Romeinse begraving en bewoning in het Domein Mesen te Lede (O.-VI.)

Ruben Pede, Cateline Clement & Bart Cherretté

In juli 2009 startte de archeologische dienst van SOLVA een archeologisch onderzoek in het Domein Mesen te Lede, gelegen vlakbij het gemeentecentrum. De plannen van de gemeente voor de bouw van een woon- en zorgcentrum noopten tot een waarderend onderzoek, uitgevoerd in het voorjaar van 2009¹. Dit onderzoek bracht voornamelijk sporen uit de volle-, late- en post-middeleeuwen aan het licht, maar gaf ook aan dat deze zone een Romeinse aanwezigheid heeft gekend. Oudere, vrij summiere onderzoeken en prospectievondsten toonden reeds aan dat een Romeinse occupatie op het grondgebied van Lede niet te miskennen is². Het centrum van Lede bevindt zich op de laatste uitlopers van een heuvelrug die de scheiding vormt tussen het Schelde- en Denderbekken³. De naamgeving van de plaats, waarschijnlijk afkomstig van het Germaanse *hlitha* hetgeen (heuvel)helling betekent, spreekt voor zich⁴. Het onderzochte terrein situeert zich op de noordelijke flank van de helling en staat gekend als een droge zandleembodem met textuur B horizont.

De opgraving wees uit dat we op het Domein Mesen te maken hebben met zowel funeraire als nederzettingssporen, algemeen te dateren van de 1e eeuw n.C. t.e.m. de 3e eeuw n.C. De verwerking van de opgraving is nog in uitvoering; in dit artikel komen de eerste resultaten aan bod.

Figuur 1 vereenvoudigd grondplan

¹ Clement, De Maeyer & Cherretté 2009.

² De Swaef & Van Langenhoven 1999, 17.

³ De Ceukelaire 1993, 28.

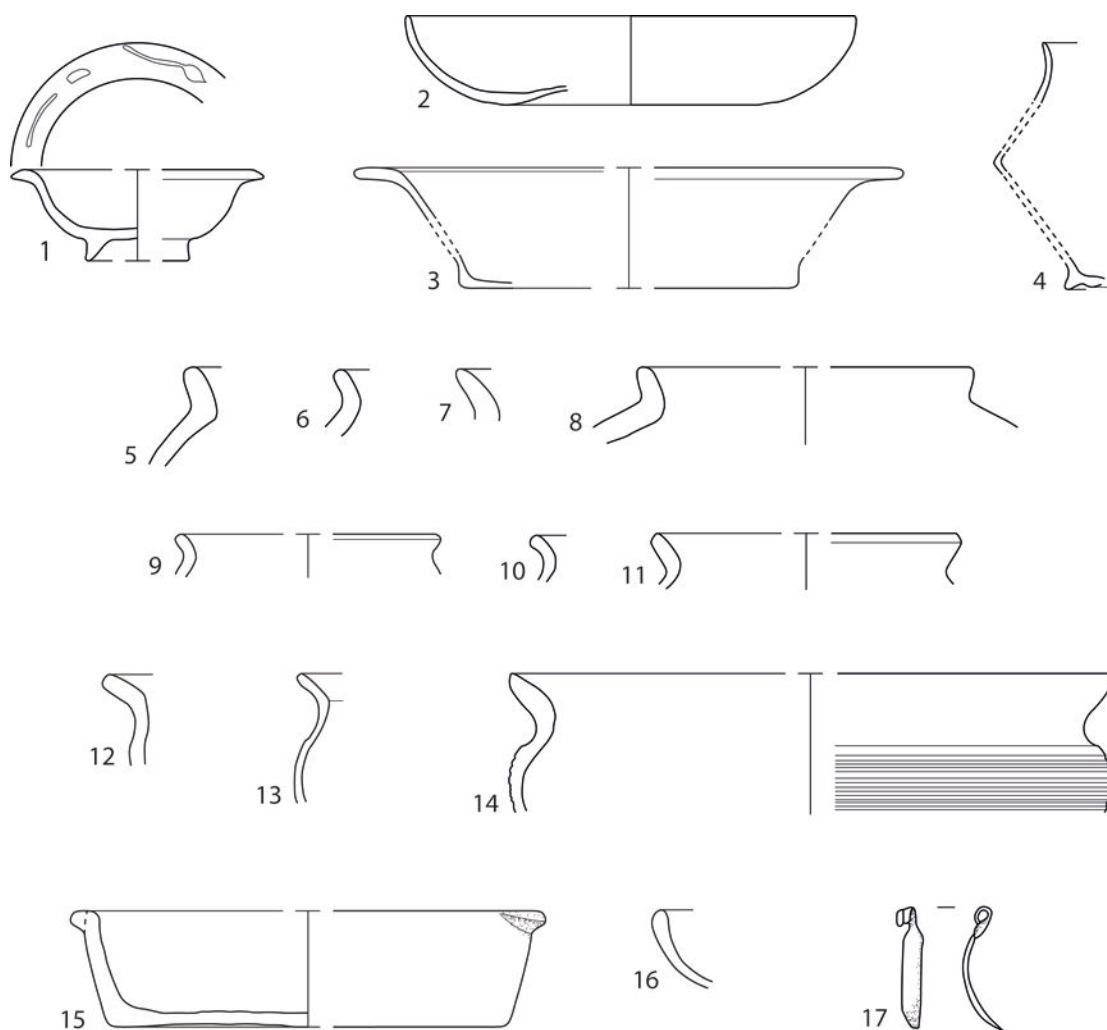
⁴ Gysseling 1995, 11.

In het noordelijk deel van de site kwamen twaalf crematiegraven aan het licht (Fig. 1). Het gaat om typische brandrestengraven (*Brandgrubengräber*). Hierbij cremeerde men de dode op een gemeenschappelijke brandstapel, samen met enkele bezittingen. De resten van deze crematie deponeerde men in een speciaal daarvoor voorziene kuil. De hoge sporendensiteit uit de (post)midleleeuwse periode doet echter vermoeden dat oorspronkelijk meer graven aanwezig waren. De verspreiding van de grafkuilen wijst erop dat de oppervlakte van de zone die in gebruik was als begraafplaats minstens 1ha bedroeg. De grenzen ervan vallen grotendeels buiten de opgraving. We vermoeden dat enkel de zuidelijke rand van de begraafplaats is bereikt, hoewel ook dit niet zeker is gezien de hoge densiteit aan sporen uit recentere periodes. Van een strikte organisatie is geen sprake; de graven liggen vrij verspreid en geïsoleerd, behalve één clustertje van twee graven. De ruimtelijke inplanting lijkt als dusdanig aan te sluiten bij de Vlaamse zandstreek waar bij recent, grootschalig onderzoek is vastgesteld dat Romeinse graven vaak geïsoleerd of in kleine clusters voorkomen⁵. Actuele opgravingen in het zuiden van Oost-Vlaanderen leverden gelijkaardige resultaten op en lijken aan te tonen dat deze situatie zich ook voordoet in de (zand)leemstreek van Oost-Vlaanderen⁶. Verschillende graven zijn noordwest-zuidoost georiënteerd, hoewel dit zeker geen constante is. Bij enkele exemplaren was de oriëntatie niet meer vast te stellen door een slechte bewaring of oversnijding door recentere sporen. De kuilen zijn meestal rechthoekig van vorm, de breedte varieert van 0,7m tot 1,47m, de lengte van 1,43m tot 2,3m⁷. Van enkele kuilen waren de oriëntatie en de afmetingen niet meer te achterhalen. In coupe varieerde de vorm van uitgravingen met rechte wanden en een vlakke bodem tot eerder onregelmatige uitgravingen met soms een verdiept gedeelte. De opbouw van de kuil was – voor zover de bewaringstoestand deze vaststelling toeliet – steeds dezelfde met op de bodem en gedeeltelijk langs de wanden een houtskoolrijk pakket, en daarboven een ‘nazakkingslaag’ of ‘dempingslaag’. De sterke gelijkenis van deze laag met de natuurlijke ‘moederbodem’ doet vermoeden dat het gaat om de aarde die is vrijgekomen bij het graven van de kuil en die na het deponeren van de crematieresten opnieuw in de kuil is gegooid. Zeven graven waren goed tot vrij goed bewaard, waarbij steeds een ‘nazakkingslaag’ vast te stellen was. Hierbij mogen we veronderstellen dat het grootste deel van de houtskoollaag, die de meerderheid van de resten van de brandstapel bevatte, nog aanwezig was. De bewaarde diepte varieerde van 22 tot 54cm. Bij vijf minder goed bewaarde graven was de ‘nazakkingslaag’ niet meer aanwezig, ze varieerden in diepte van 10 tot 24cm. Één specifiek graf was omgeven door een aantal paalgaten, mogelijk de resten van een klein grafmonument. De afwezigheid van oversnijdingen van de graven onderling kan betekenen dat ze bovengronds gemarkeerd waren.

⁵ De Clercq 2000, 41-42; voor een overzicht van deze problematiek: http://www.onderzoeksbalans.be/onderzoeksbalans/archeologie/romeinse_tijd/bronnen/archeologisch/begraving.

⁶ Recente, grootschalige onderzoeken uitgevoerd door SOLVA te Erembodegem-Zuid IV, Sint-Maria-Lierde-Wolfsveld en Ronse-De Stadstuin brachten verschillende Romeinse crematiegraven aan het licht, voornamelijk geïsoleerd, soms geclusterd.

⁷ De gemiddelde grootte over zeven goed bewaarde exemplaren bedraagt 1,73x0,88m.

Figuur 2 vondsten uit de crematiegraven (1-16: schaal 1/3; 17: schaal 1/2)

De meerderheid van de archaeologica uit de grafkuilen is mee op de brandstapel verbrand. De variatie in de graad van verbranding veronderstelt dat sommige exemplaren in het vuur hebben gelegen, andere aan de rand ervan. Dit zorgde voor een sterke fragmentatie en moeilijke determinatie van de vondsten. Het gros hiervan is afkomstig uit de houtskoollaag. De graven bevatten één tot vier recipiënten in aardewerk. Deze zijn doorgaans slechts gedeeltelijk in de grafkuil terecht gekomen, verspreid in de houtskoollaag. Wat de fijne waar betreft, vermelden we een terra sigillata kommetje (Drag. 35) met barbotineversiering uit Zuid-Gallië (Fig. 2.1)⁸, een biconische beker (Deru P54-57) in terra nigra in de zgn. ‘sandwichtechniek’ (Fig. 2.4)⁹ en een bord met gebogen wand (Deru A41-47) in terra nigra in de zgn. ‘veloutétechniek’ (Fig. 2.2)¹⁰. Er is nog één randfragment aanwezig in de zgn. ‘veloutétechniek’, afkomstig van een bord met gebogen wand in terra nigra (Deru A41-47) of van een bord in pompejaans rood aardewerk (Blicquy 6) (Fig. 2.16)¹¹. Een laatste fragment is zeker onder te brengen bij het pompejaans rood aardewerk, hoewel door de zeer sterke verbranding de toewijzing aan een bepaalde productieplaats niet meer mogelijk is. Het bord is van het type Blicquy 1 (Fig. 2.3)¹². De recipiënten in gewone waar bestaan voornamelijk uit

⁸ Webster 1996, 46.

⁹ Deru 1996, 130-131.

¹⁰ Deru 1996, 50-51.

¹¹ De Laet & Thoen 1969, 28-38.

¹² De Laet & Thoen 1969, 28-38.

handgemaakt aardewerk dat nog aansluit bij de ijzertijdtraditie en uit gedraaid, reducerend gebakken aardewerk. Bij deze laatste groep onderscheiden zich drie bekervormige potten op basis van hun baksel. Het gaat om een grof verschraald, (donker)grijs tot zwart baksel met een lichtbruine, beige deklaag. De verschraling is vrij grof, breekt plaatselijk door het oppervlak en bestaat vooral uit kwartskorrels en soms schervengruis. Twee individuen hebben een eenvoudige, naar buiten gebogen rand (Fig. 2.9-10). Het derde exemplaar is fijner verschraald en het oppervlak is beter afgewerkt (Fig. 2.11). Deze pot lijkt morfologisch nog reminiscenties op te roepen aan de bekervormige met schuine rand in terra rubra (Deru P1-19)¹³. Twee gelijkaardige bekers in eenzelfde techniek kwamen bij recent onderzoek in Sint-Maria-Lierde-Wolfsveld aan het licht¹⁴. Het betreft tevens een funeraire context met een datering van de 2^e tot het begin van de 3^e eeuw n.C. Bij de handgevormde waar zijn enkele potten met korte, opstaande of licht naar buiten staande randen aanwezig (Fig. 2.5-8). Deze zijn eerder in de 1^e eeuw n.C. te situeren¹⁵. Naast deze gesloten vormen kwamen ook een aantal open vormen aan het licht, nl. drie kommen met een naar buiten gebogen rand en S-vormig profiel¹⁶ en een bord met een opstaande rand¹⁷. De kommen hebben een vrij gelijkaardige opbouw met telkens een ribbel op de overgang van de schouder naar het lichaam. Één individu is handgevormd maar nagedraaid en versierd met horizontale kamversiering op het lichaam (Fig. 2.14). De twee overige individuen zijn mogelijk ook handgevormd en nagedraaid maar door de sterke verbranding was dit moeilijk vast te stellen (Fig. 2.12-13). Dit type van kommen wordt in het Leie- en Scheldegebied in de 1^e en 2^e eeuw n.C. geplaatst¹⁸. Het bord met opstaande rand is handgevormd; t.h.v. de rand waren twee grijpelementen vast te stellen (Fig. 2.15). Deze vormen met grijpelementen lijken zich vooral te manifesteren in het westelijk deel van de civitas Menapiorum en de noordelijke delen van de civitas Nerviorum en Tungrorum¹⁹. De grijpelementen verschijnen vooral bij kommen en borden in zowel handgemaakt als gedraaid, reducerend gebakken aardewerk, t.h.v. de rand van het recipient²⁰.

De metalen vondsten bestaan voornamelijk uit constructieagels en schoenspijkers. Andere vondsten binnen deze categorie zijn een munt en een mantelspeld, beide in een koperlegering. De munt is te sterk gecorrodeerd voor een determinatie. De mantelspeld is een eenvoudige spiraalfibula waarbij enkel een gedeelte van de beugel en de veerrol bewaard is (Fig. 2.17)²¹. Hoewel slechts zeven graven voldoende diagnostische archaeologica opleverden voor een nauwkeurige datering, kunnen we stellen dat de graven op basis van de vondsten in de tweede helft van de 1^e tot het begin van de 2^e eeuw n.C. te plaatsen zijn. ¹⁴C-dateringen op houtskool (KIA-47028, KIA-47031, KIA-47026 en KIA-47025) uit vier verschillende graven blijken hierbij aan te sluiten (Fig. 3)²².

¹³ Deru 1996, 98-109.

¹⁴ Verbrugge *et al.* 2012: deze techniek is vermoedelijk afkomstig uit de regio Braives en Liberchies (mondelijke mededeling van J. Deschieter, PAM Velzeke)

¹⁵ Mondelijke mededeling van J. Deschieter, PAM Velzeke; Pede 2005, 381.

¹⁶ Vermeulen 1992, 105-106.

¹⁷ Vermeulen 1992, 105.

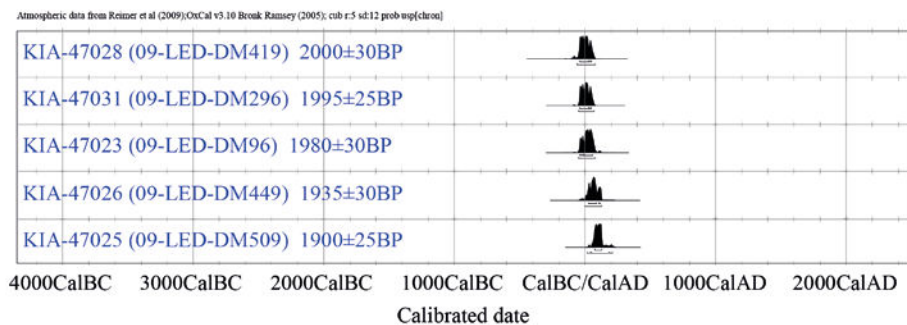
¹⁸ Vermeulen 1992, 108.

¹⁹ Herbin 2002, 418.

²⁰ Enkele fraaie, 1e en 2e eeuwse exemplaren in handgemaakt aardewerk zijn gekend te Velzeke: Pede 2005, 255-258.

²¹ Deschieter 2005, 222-223.

²² De stalen zijn steeds genomen uit de houtskoollaag van de goed bewaarde graven. De uitvoering van de ¹⁴C-dateringen is gebeurd door M. Van Strydonck en M. Boudin (KIK).

Figuur 3 tabel ¹⁴C-datering

De inhoud van de graven is volledig bemonsterd en uitgezeefd op een zeef met een maaswijdte van 0,5mm. Elf van de twaalf graven hebben gecremeerd bot opgeleverd, de hoeveelheid varieerde van 1 tot 48 gram per graf. Ook de goed bewaarde graven leverden slechts een beperkte hoeveelheid bot op, wat wijst op een sterke selectie van de crematieresten die uiteindelijk in de grafkuil terecht kwamen. Dit bot is voornamelijk aanwezig in de houtskoollaag, de hoeveelheid bot in de ‘nazakkingslaag’ is te verwaarlozen. De menselijke resten die zijn verzameld, zullen onderworpen worden aan een fysisch antropologisch onderzoek en het houtskool zal op houtsoort gedetermineerd worden. Een meer uitgebreide studie op de graven voor de regio tussen Schelde en Dender is in het vooruitzicht gesteld.

Verspreid over de westelijke en centrale zone van het terrein bevonden zich verschillende greppels die vermoedelijk deel uitmaakten van een wegtracé waarvan enkel de afwateringsgreppels bewaard waren (Fig. 1). Een eerste mogelijk wegtracé kan gevolgd worden over een afstand van 112m en is noordwest-zuidoost georiënteerd (Fig. 1.1). De vondsten uit de vulling van de greppels plaatsen de opgave ervan op het einde van de 1e t.e.m. de 2e eeuw n.C. Mogelijk was dit wegtracé gelijktijdig met de crematiegraven. In het noordelijk deel van het terrein is slechts één van de afwateringsgreppels aan het licht gekomen, hetgeen waarschijnlijk te maken heeft met de noordoostelijke helling waarop het terrein zich bevindt; enkel de westelijke greppel, het hoogst gelegen op de helling, is bewaard. Aangezien deze greppel het meeste water te slikken kreeg, was deze vermoedelijk dieper ingegraven dan de greppel aan de andere zijde van de weg. De vondsten in het noordelijk deel van het terrein, waar zich tevens de meeste crematiegraven bevinden, verwijzen naar de 1^e eeuw n.C. Een ¹⁴C-datering (KIA-47023) op een fragment houtskool uit de vulling van deze greppel in de noordelijke zone blijkt dit te bevestigen. De vondsten uit hetzelfde greppelsysteem, maar verderop in het zuidelijk deel van het terrein, situeren zich eerder op het einde van de 1e t.e.m. de 2e eeuw n.C., wat doet vermoeden dat deze structuur gedurende lange tijd in gebruik bleef.

Twee andere, gelijkaardige greppelstructuren hebben een verschillende oriëntatie (Fig. 1.2-3). Het is niet duidelijk of het hier om wegtracés gaat. Door de fragmentaire bewaring en de beperkte ruimte waarbij deze structuren konden onderzocht worden, blijft de interpretatie twijfelachtig. De schaarse vondsten laten slechts een ruime datering in de Romeinse periode toe. Op stratigrafische basis mogen we echter veronderstellen dat ze in de 2^e eeuw n.C. thuis horen.

Centraal op het terrein bevindt zich een afspoelingspakket (colluvium) dat Romeins materiaal bevat. Het voorkomen hiervan is te wijten aan de vrij uitgesproken helling van het terrein dat afloopt in noordoostelijke richting. De vondsten plaatsen het ontstaan van deze laag van de

late 2e t.e.m. de 3e eeuw n.C. Onder dit pakket bevonden zich tal van sporen die algemeen in de 2e en eventueel nog in de 3e eeuw n.C. te dateren zijn (Fig. 1). Enkele van deze sporen zijn mogelijk toe te wijzen aan een plattegrond van een éénschepig gebouw met kruisvormige palenconfiguratie²³, de reconstructie blijft evenwel hypothetisch. Het bestaat hoofdzakelijk uit vijf grote palen die het gewicht van het dak torsten. De noordwestelijke hoek situeert zich buiten het opgravingsareaal terwijl de zuidoostelijke hoek vergraven is door een post-middeleeuwse gracht. Het mogelijke gebouw is noordwest-zuidoost georiënteerd en meet 12,6m bij 5,5m. In de lange zijden bevindt zich telkens één zware paal. Ook de zuidoostelijke korte zijde heeft één zware paal; in de noordwestelijke korte zijde is de zware paal ont dubbeld. De noordoostelijke en zuidelijke zijden blijken een aantal kleinere palen te bevatten die vermoedelijk ook deel uitmaken van het gebouw. Opvallend is de iets grotere lengte van de noordwestelijke travee t.o.v. de zuidoostelijke. In de zuidoostelijke helft bevindt zich een spoor dat mogelijk te interpreteren is als een restant van een verdiept stalgedeelte. Deze configuratie vertoont sterke gelijkenissen met enkele exemplaren die in de Vlaamse zandstreek aan het licht kwamen en dateren van de Flavische periode tot de late 2e eeuw n.C.²⁴. Het weinige diagnostische materiaal uit de paalsporen te Lede verwijst vooral naar de 2e eeuw n.C., hoewel ook de late 1e eeuw n.C. niet kan uitgesloten worden.

Figuur 4 zicht op één van de zones met mogelijke ontginningskuilen

Tenslotte willen we nog de aanwezigheid van een aantal ‘enigmatische’ sporen vermelden. Vooral in het noordelijke en centrale deel van het terrein kwamen een aantal sterk uitgeloopte, onregelmatige sporen tevoorschijn. Sommige maakten deel uit van een grote uitgraving die na verdieping opsplijste in verschillende kuilen. Het gaat om onregelmatig uitgegraven sporen die sterk geconcentreerd zijn in bepaalde zones en dit voornamelijk langs de voornoemde greppelsystemen. De bodem van de kuilen situeerde zich meestal op de overgang van de ‘moederbodem’ (zandleem) naar het tertiair zand. Deze sporen bevatten nagenoeg geen archeologische vondsten. De weinige vondsten zijn laatmiddeleeuws maar dit is waarschijnlijk te verklaren door de dense occupatie van dit deel van het terrein in deze

²³ De Clercq 2009, p. 289.

²⁴ De Clercq 2009, p. 287.

periode. Voor de datering zijn er dus weinig aanknopingspunten; de vulling van deze uitgeloopte sporen wijkt af van de laatmiddeleeuwse sporen - ze worden overigens ook telkens oversneden door de laatmiddeleeuwse sporen - en sluit eerder aan bij de greppelsystemen uit de Romeinse periode. De configuratie van deze sporen doet denken aan een aantal gelijkaardige kuilen in Denderbelle-Fonteintje waar ze in de 4^e en de 3^e eeuw v.C. gedateerd zijn²⁵. Ook in Wetteren-Diepenbroekstraat kwamen soortgelijke kuilen tevoorschijn, deze waren wel duidelijk aan de Romeinse periode toe te wijzen²⁶. Mogelijk gaat het te Lede dus om een kleinschalige ontginning van (zand)leem die zich lijkt te situeren in de buurt van een wegtracé.

Het ontstaan, de evolutie en het verdwijnen van de Romeinse occupatie op het Domein Mesen te Lede is moeilijk te vatten door de beperkte ruimtelijke mogelijkheden van het onderzoek. We zijn er ons dan ook van bewust dat sommige delen van de fasering van de site en relaties tussen structuren een eerder hypothetisch karakter hebben die bij toekomstig onderzoek mogelijk bevestigd of weerlegd zullen worden. Twaalf brandrestengraven, verspreid over een oppervlakte van ongeveer 1ha, dateren uit de 2^e helft van de 1^e t.e.m. het begin van de 2e eeuw n.C. De grote sporendensiteit uit latere periodes laten slechts in beperkte mate toe uitspraken te doen over het uitzicht van het 'grafveld'. Wel lijken de graven zich voornamelijk te manifesteren langs een greppelsysteem dat vermoedelijk te interpreteren is als een wegtracé uit de late 1e t.e.m. de 2e eeuw n.C. De inboedel van de grafkuilen is vrij eenvoudig en kenmerkt zich door een relatief grote verscheidenheid aan vormen in aardewerk. Behalve enkele importproducten vertoont het gros van het materiaal toch een inheems karakter. Contemporaine nederzettingssporen blijken niet aanwezig te zijn op het terrein. Gezien de verschillende Romeinse vindplaatsen in en nabij Lede en hun bevoorrechte positie in het landschap mogen we veronderstellen dat er zich gedurende de Romeinse periode een occupatie bevond op de heuvelrug waarop ook het huidige centrum gelegen is. Toekomstig onderzoek zal moeten uitwijzen of het hier eventueel gaat om sporen die chronologisch en ruimtelijk in verband staan met de graven op het Domein Mesen. In het begin van de 2e eeuw n.C. stopt het gebruik van het noordelijk deel van het terrein als begraafplaats, ook het bijhorend wegtracé geraakt in onbruik. Twee andere greppelsystemen vervangen mogelijk het oudere tracé in de 2e eeuw n.C. In deze periode wordt tevens het zuidelijk deel van het terrein in gebruik genomen. Het betreft een aantal nederzettingssporen waarbij een – onder voorbehoud – hoofdgebouw te herkennen is. Vermoedelijk bevinden we ons hier aan de rand van een nederzettingzone die zich verder uitstrekt in westelijke richting, hoger op de voornoemde heuvelrug. In de loop van de 3e eeuw n.C. werd ook dit deel opgegeven en eindigde de Romeinse occupatie van het terrein.

Bibliografie

Clement C., De Maeyer W. & Cherretté B. 2009, Lede Domein Mesen. Archeologisch vooronderzoek. *SOLVA Archeologie – Rapport 5*.

De Ceukelaire M. 1993, Geologie van de gemeente Lede. *Ken uw dorp. Jaarboek van de heemkundige kring Heemschut-Lede* 20, 27-38.

De Clercq W. 2000, Een blik op een decennium archeologisch onderzoek op Gallo-Romeinse vindplaatsen in Oost-Vlaanderen. *Opnieuw een decennium Oost-Vlaamse archeologie: terug- en vooruitblik. Themanummer VOBOV-Info* 52, 35-47.

²⁵ De Clercq *et al.*, 232-233.

²⁶ Pede & Van de Vijver 2008, 107-110.

De Clercq W. 2009, *Lokale gemeenschappen in het Imperium Romanum. Transformaties in de rurale bewoningsstructuur en de materiële cultuur in de landschappen van het noordelijk deel van de civitas Menapiorum (Provincie Gallia-Belgica, ca. 100 v. Chr. – 400 n. Chr.)*, Gent.

De Clercq W., Van Rechem H. & Van Strydonck M. 2005, Activiteiten in een landschap uit de 4de-3de eeuw v.C. te Denderbelle Fonteintje. In: In 't Van I. & De Clercq W., *Een lijn door het landschap. Archeologie en het VTN-project 1997-1998. Deel II. Archeologie in Vlaanderen Monografie 5*, 231-257.

De Laet S.J. & Thoen H. 1969, Études sur la céramique de la nécropole gallo-romaine de Blicquy (Hainaut). IV. La céramique à 'enduit rouge-pompéien'. *Helinium 9*, 28-38.

Deru X. 1996, *La céramique belge dans le nord de la Gaule. Caractérisation, chronologie, phénomènes culturels et économiques*, Louvain-La-Neuve.

Deschieter J. 2005, Uit de mode... Romeinse fibulae uit de "Kwakkel-site" te Velzeke (1997-2002). *Archeologische Kroniek van Zuid-Oost-Vlaanderen IX*, 219-240.

De Swaef W. & Van Langenhoven B. 1999, *Lede ondersteboven, een kijk op het verleden*, Lede.

Gysseling M. 1995, Leedse gemeentenamen als toponiemen. *Ken uw dorp. Jaarboek van de heemkundige kring Heemschut-Lede 22*, 11-12.

Herbin P. 2002, Les vases à éléments de préhension dans le nord de la Gaule. *Société Française d'Étude de la Céramique Antique en Gaule*, 417-430.

Pede R. 2005, *Aardewerkstudie van enkele Gallo-Romeinse contexten uit de vicus te Velzeke*. onuitgegeven licentiaatsverhandeling, Gent.

Pede R. & Van de Vijver M. 2008, Resten van Romeinse aanwezigheid: preventief archeologisch onderzoek langs de Diepenbroekstraat te Wetteren (O.-VI.). *Romeinendag - Journée d'archéologie Romaine 2008*, 107-110.

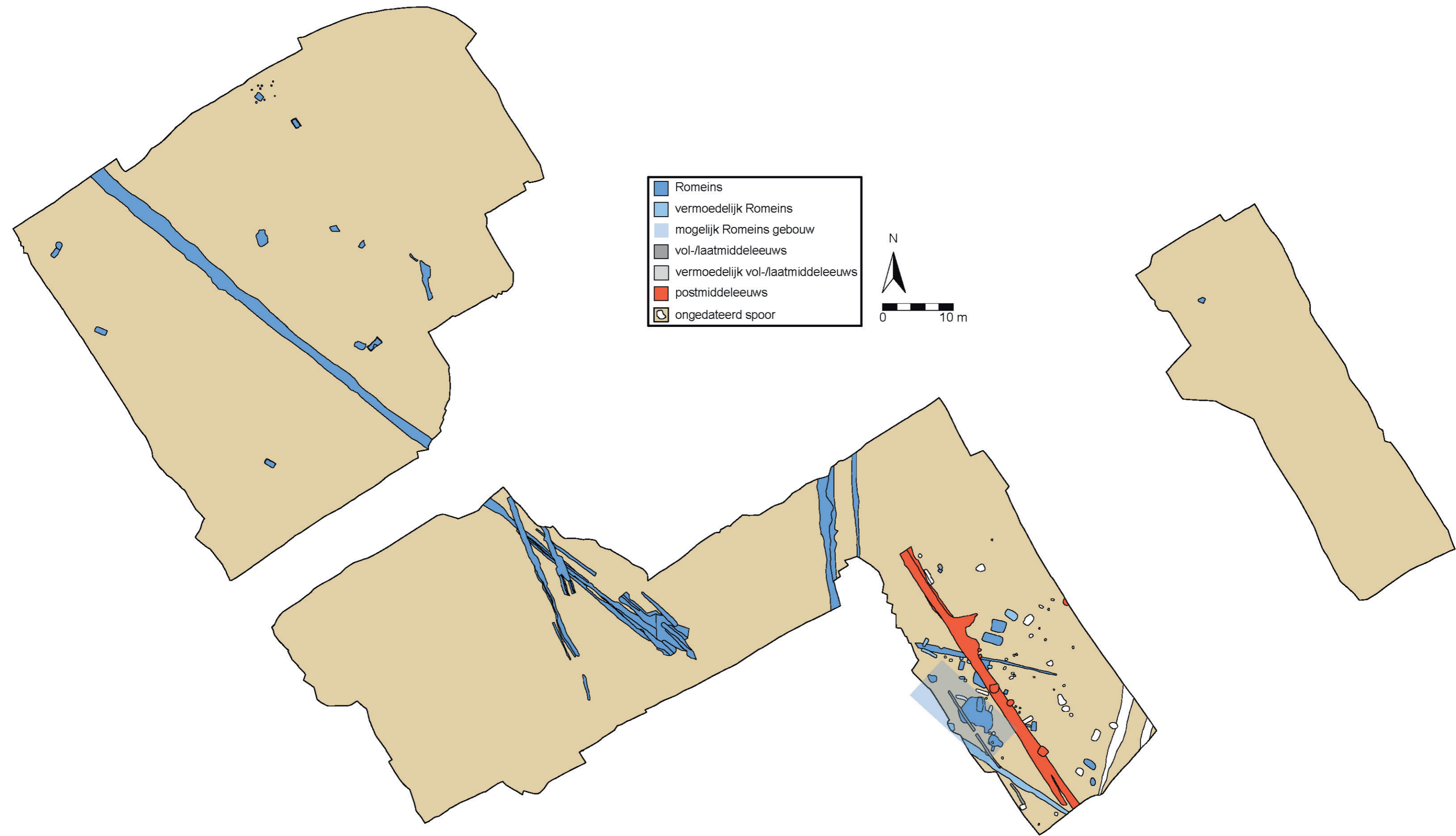
Verbrugge A., De Graeve A., Monsieur P. & Cherretté B. 2012, Romeinse crematiegraven uit het gebied tussen Schelde en Dender doorgelicht: enkele voorbeelden uit rurale contexten te Sint-Maria-Lierde (gem. Lierde) en Erembodegem (gem. Aalst). *Romeinendag - Journée d'archéologie Romaine 2012*, nog te verschijnen.

Vermeulen F. 1992, Tussen Leie en Schelde. Archeologische inventarisatie en studie van de Romeinse bewoning in het zuiden van de Vlaamse Zandstreek. *Archeologische Inventaris Vlaanderen Buitengewone Reeks 1*, Gent.

Webster P. 1996, Roman Samian pottery in Britain. *Practical handbook in archaeology 13*, York.

Online bronnen:

http://www.onderzoeksbalans.be/onderzoeksbalans/archeologie/romeinse_tijd/bronnen/archeologisch/begraving

- Romeins
- vermoedelijk Romeins
- mogelijk Romeins gebouw
- vol-/laatmiddeleeuws
- vermoedelijk vol-/laatmiddeleeuws
- postmiddeleeuws
- ongedateerd spoor

0 10 m

